

FOKUS - Referentna tabela napretka

Individualna procena – Ulaz u pravosuđe usmereno na dete

Decembar 2021. godine

Working together
for children in criminal
proceedings

Terre des hommes
Helping children worldwide.

Projekat FOKUS sufinansira Program
Evropske unije za prava, jednakost i
državljanstvo (2014-2020)

Odricanje od odgovornosti

Sadržaj dokumenta FOKUS - Referentna tabela napretka:
Individualna procena – Ulaz u pravosuđe usmereno na dete
odražava isključivo stavove autora koji je jedini za njih
odgovoran. Evropska komisija ne prihvata bilo kakvu
odgovornost za moguće korišćenje informacija koje on sadrži.

Zahvalnost

Ovaj dokument **FOKUS - Referentna tabela napretka** je izrađen u okviru projekta FOKUS i predstavlja deo FOKUS alata i resursa. Ova verzija je izrađena za sprovođenje procesa pilotiranja u okviru projekta FOKUS u 2021. godini u Bugarskoj, Holandiji, Srbiji, Rumuniji i Grčkoj. FOKUS - Referentna tabela napretka pomaže relevantnim akterima da identifikuju radnje za postizanje poboljšanja.

Rebeka O'Donel (Child Circle) je preuzela vodeću ulogu u izradi Standarda, uz dragocen doprinos Silvije Randaco, ekspertkinje za maloletničko pravosuđe, Anemike Voltuis, istraživačice, medijatorke i trenerkinje, Mariame Dialo, regionalne menadžerke programa za pristup pravdi Regionalne kancelarije Terre des hommes za Evropu, i Orinde Đoni, regionalne koordinatorke projekta FOKUS, kao i naših partnera - Centra za prava deteta (Srbija), Defence for Children (Holandija), SAPI (Bugarska), Terre des hommes Hellas (Grčka) i Terre des hommes Romania (Rumunija).

0 projektu FOKUS

FOKUS¹, projekat koji finansira Evropska unija (2020 – 2022), usmeren na promovisanje i podržavanje ispunjenja obaveza koje propisuje EU u pogledu sprovođenja **individualnih procena potreba i okolnosti dece uključene u krivični postupak, bilo da li su žrtve, optuženi ili osumnjičeni**. Ove obaveze su utvrđene u tri direktive EU koje se odnose na borbu protiv seksualnog zlostavljanja i eksploatacije dece², prava žrtava³ i procesne zaštitne mere⁴, prenete u nacionalno pravo, a ponekad i dopunjene nacionalnim pravom.

Krajnji cilj ovog projekta je da podrži pravosuđe usmereno na dete i da obezbedi da deca u kontaktu sa zakonom, bilo da su žrtve ili optužena, dobiju individualizovani tretman i da imaju pristup personalizovanoj podršci i odgovorima, uključujući i kroz procese restorativne pravde. Partneri na projektu FOKUS vide sprovođenje **procesa pouzdane i multidisciplinarne individualne procene kao ulaz u pravosuđe usmereno na dete**. FOKUS je naročito usmeren na sledeće:

1. Stvaranje sistematičnih praksi individualne procene koji se češće primenjuju u slučaju dece uključene u krivični postupak.
2. Izgradnja znanja, kapaciteta i veština profesionalaca koji se bave maloletničkim pravosuđem u vezi sa standardima, alatima, postupcima i procesima u korišćenju multidisciplinarnih individualnih procena dece u krivičnim postupcima.
3. Izgradnja znanja i kapaciteta dece u vezi sa pravima koja imaju u krivičnopravnom sistemu i osnaživanje dece da postanu pokretači promena i zalažu se za pravosuđe usmereno na dete.

Projekat je omogućio učenje kroz međunarodnu razmenu praksi između pet ciljnih zemalja: Bugarske, Grčke, Srbije, Rumunije i Holandije. Partneri na projektu FOKUS su identifikovali raskorak između teorije i prakse sprovođenja individualne procene, odnosno nedostatke koji su rešavani tako što su profesionalcima pruženi novi, praktični alati i resursi za primenu i sistematizovanje procesa i prakse individualne procene u njihovim zemljama.

Glavni FOKUS alati i resursi koji su izrađeni su sledeći:

1. FOKUS standardi: pružaju vodeće principe za sprovođenje individualnih procena za decu koja su uključena u krivični postupak, uključujući poštovanje Povelje o osnovnim pravima i Konvencije UN o pravima deteta (alat)
2. Alat za samostalno razmatranje primene FOKUS standarda: prati FOKUS standarde i pomaže relevantnim akterima i profesionalcima u razmatranju toga kako se standardi primenjuju ili kako se mogu bolje primeniti u njihovoj praksi ili u nacionalnim sistemima (alat)
3. FOKUS - Alat za mapiranje: pomaže relevantnim akterima da preispitaju situaciju u pogledu razvoja procesa individualne procene (alat)
4. FOKUS - Referentna tabela napretka: pomaže relevantnim akterima da identifikuju radnje za postizanje poboljšanja (alat)

¹ <https://tdh-europe.org/our-work/focus-on-my-needs-working-together-for-children-in-criminal-proceedings-/7144>

² Direktiva 2011/93/EU o borbi protiv seksualnog zlostavljanja i seksualne eksploatacije dece i dečije pornografije.

³ Direktiva 2012/29/EU o uspostavljanju minimalnih standarda o pravima, podršci i zaštiti žrtava krivičnih dela.

⁴ Direktiva (EU) 2016/800 o procesnim zaštitnim merama za decu koja su osumnjičena ili optužena u krivičnom postupku.

5. FOKUS - Alat za planiranje pilotiranja: pomaže relevantnim akterima da planiraju aktivnosti pilotiranja kako bi poboljšali procese individualne procene (alat)
6. FOKUS - Rezime istraživanja individualnih procena dece u Evropi (resursi)
7. Međunarodni standardi ljudskih prava koji se primenjuju na prakse individualne procene (resursi)
8. Pitanja i odgovori o individualnoj proceni – Ulaz u pravosuđe usmereno na dete: ključni pojmovi i česta pitanja (resursi).

Referentna tabela napretka kao pomoć u identifikovanju ciljeva za sistemsku promenu i ciljeva za pilotiranje i aktivnosti

Trenutno stanje i opšti ciljevi za potreban napredak	Primeri realističnih ciljeva pilotiranja i potencijalnih aktivnosti
<p>TREKUTNO STANJE:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Ne postoji zakon ili ◆ Zakon postoji, ali ne postoje drugi elementi sistema da bi se sprovodio <p>CILJ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Potreban je novi zakon i razvoj sistema 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Poboljšati razumevanje zahteva za uvođenje zakona i sistema i potrebe za tim, kao i stvaranje pokretača promene. ◆ Obuka profesionalaca i relevantnih aktera ◆ Na radionicama (u koje treba uključiti aktere) mogu se izraditi preporuke za promenu ili predložiti mapa puta za promenu ◆ Poboljšati rad na individualnim slučajevima ◆ (npr. putem obuke profesionalaca i pružanjem sredstava i podrške kako bi mogli bolje da ispune svoju ulogu u vezi sa individualnim procenama (na osnovu standarda).

<p>TREKUTNO STANJE:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Postoji zakon ◆ Postoje neki postupci ◆ Ali potrebno je izgraditi dodatne elemente sistema <p>CILJ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Npr. izrada protokola za koordinaciju 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Poboljšati razumevanje zahteva za daljom izgradnjom sistema i potrebe za tim (koje relevantne aktere treba uključiti); stvaranje pokretača promene. ◆ Na radionicama se mogu izraditi preporuke za promenu ili predložiti mapa puta za promenu ◆ Radionice potencijalno mogu da pomognu praktičarima da izrade protokole upravljanja slučajem (koliko je to realistično?) ◆ Poboljšati rad na individualnim slučajevima (kao što je prethodno navedeno)
<p>TREKUTNO STANJE:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ postoji zakon ◆ postoje postupci ◆ postoji neki sistem koordinacije ◆ potreba za alatima za praksu <p>CILJ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ npr. dogovor o boljem upravljanju slučajevima ili alati za praksu 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Podstaknuti poboljšanje sistema putem radionica ◆ Radionice usredsređene na identifikovanje korisnih alata za podršku praksi (relevantni akteri pronalaze podsticaj u međunarodnim alatima) ◆ Poboljšati rad na individualnim slučajevima (kao što je prethodno navedeno)

<p>TREKUTNO STANJE:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Postoji zakon • Postoje postupci • Postoji sistem koordinacije • Postoje alati za praksu • Ali postoji i potreba za više specijalizovanih praktičara <p>CILJ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Npr. potreba za obukom 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Pilot aktivnosti usredsređene na obuku i održivost Poboljšati rad na individualnim slučajevima (kao što je prethodno navedeno)
<p>TREKUTNO STANJE:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Postoji zakon • Postoje postupci • Postoji koordinacija • Postoje alati za upravljanje slučajevima • Postoje specijalizovani praktičari • Postoji obuka • Ali postoji i potreba za dodatnim prilagođavanjem za posebne slučajeve <p>CILJ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Više resursa i da planiranje bude inkluzivno 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Radionice usredsređene na to koji su resursi i/ili prilagođavanja potrebni za posebne slučajeve ◆ Poboljšati rad na individualnim slučajevima (kao što je prethodno navedeno)

<p>TRENUTNO STANJE:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Postoji zakon ◆ Postoje postupci ◆ Postoji koordinacija ◆ Postoje alati za upravljanje slučajevima ◆ Postoje specijalizovani praktičari ◆ Postoji obuka ◆ Prilagođavanje za posebne slučajeve ◆ Neujednačena primena <p>CILJ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Redovno praćenje, mehanizmi odgovornosti i revizija	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Radionice usredsređene na to kako da se poboljša praćenje, mehanizmi revizije ◆ Poboljšati rad na individualnim slučajevima (kao što je prethodno navedeno)
---	---

PRATITE NAS

Terre des hommes in Europe

tdh-europe.org
twitter.com/TdhEurope
www.facebook.com/TdhEurope

Terre des hommes Hellas

www.facebook.com/tdh.greece
twitter.com/tdh_greece

Terre des hommes Romania

tdh.ro
www.facebook.com/TdhRomania

Child Circle

www.childcircle.eu
twitter.com/ChildCircle.EU

Child Rights Center, Serbia

cpd.org.rs
www.facebook.com/Centarzapravadeteta

Defence for Children The Netherlands

www.defenceforchildren.nl
twitter.com/DefenceChildren
www.facebook.com/DefenceForChildrenNL

Social Activities and Practice Institute, Bulgaria

www.sapibg.org/bg
www.facebook.com/sapibg

Projekat FOKUS sufinansira
Program Evropske unije za prava,
jednakost i državljanstvo
(2014-2020)

